

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

вул. Жовтнева 18 м. Полтава 36000, тел: (0532)7-34-67, inbox@pla.court.gov.ua
Код ЄРДПОУ 02893077, р/р 35219001000635 МФО 831019 в ГУДКСУ в Полтавській області

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням зборів суддів
Апеляційного суду
Полтавської області
від «26» жовтня 2012 року

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ПЛАН ВЕДЕННЯ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ
(процедура судового розгляду, загальний порядок)
ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ
(в редакції від 13 квітня 2012 року)

=====

Полтава, 2012 рік

ЗМІСТ

Підготовчі дії.....	2
Судовий розгляд	3
Судові дебати.....	12
Ухвалення судового рішення.....	13
Проголошення судового рішення.....	13

Підготовчі дії

1. **Головуючий** у призначений для судового розгляду час відкриває судове засідання і оголошує про розгляд відповідного кримінального провадження. (Стаття 342 ч.1)
2. **Секретар судового засідання** доповідає суду, хто з учасників судового провадження, викликаних та повідомлених осіб прибув у судове засідання, встановлює їх особи, перевіряє повноваження захисників і представників, з'ясовує, чи вручено судові виклики та повідомлення тим, хто не прибув і повідомляє причини їх неприбуття, якщо вони відомі. (Стаття 342 ч.2)
3. **Секретар судового засідання** повідомляє про здійснення повного фіксування судового розгляду, а також про умови фіксування судового засідання. (Стаття 343)
4. **Головуючий** оголошує склад суду, прізвище запасного судді, якщо він призначений, прізвища прокурора, потерпілого, цивільного відповідача, представників та законних представників, перекладача, експерта, спеціаліста, секретаря судового засідання, роз'яснює учасникам судового провадження право відводу і з'ясовує, чи заявляють вони кому-небудь відвід. (Стаття 344)
Питання про відвід вирішується судом згідно зі статтями 75-81 цього Кодексу.
5. **Судовий розпорядник** роздає особам, які беруть участь у судовому розгляді, пам'ятку про їхні права та обов'язки, передбачені цим Кодексом (Стаття 345)
6. **Головуючий**, після ознайомлення обвинуваченого та інших осіб, які беруть участь у судовому розгляді, з пам'яткою з'ясовує, чи зрозумілі їм їх права та обов'язки і у разі необхідності роз'яснює їх, (згідно з ч. 3,4 ст. 42 КПК України).
(Стаття 345 ч.2)
7. **Головуючий** перед початком судового розгляду, дає розпорядження про видалення свідків із залу судового засідання. Судовий розпорядник вживає заходів, щоб допитані і недопитані свідки не спілкувалися між собою. (Стаття 346)

Судовий розгляд

8. **Головуючий**, після закінчення підготовчих дій, оголошує про початок судового розгляду . Судовий розгляд починається з оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акта, якщо учасники судового провадження не заявили клопотання про оголошення обвинувального акта в повному обсязі.

Якщо в кримінальному провадженні пред'явлено цивільний позов, **цивільний позивач або його представник чи законний представник, а в разі їх відсутності - головуєчий** оголошує короткий виклад позовної заяви, якщо учасники судового провадження не заявили клопотання про її оголошення в повному обсязі. (Стаття 347)

9. **Головуючий**, після оголошення обвинувачення встановлює особу обвинуваченого, з'ясовуючи його:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові,
- 2) місце і дату народження,
- 3) місце проживання,
- 3) заняття,
- 4) сімейний стан

Головуючий, після цього, роз'яснює обвинуваченому (ним) суть обвинувачення і запитує, чи зрозуміле воно йому, чи визнає він себе винним і чи бажає давати показання.

Якщо обвинувачених декілька, головуєчий здійснює зазначені дії щодо кожного з них.

Головуючий, якщо у кримінальному провадженні пред'явлено цивільний позов, запитує обвинуваченого, цивільного відповідача, чи визнають вони позов.

(Стаття 348)

10. **Головуючий** з'ясовує думку учасників судового провадження про те, які докази потрібно дослідити, та про порядок їх дослідження.

Докази зі сторони обвинувачення досліджуються в першу чергу, а зі сторони захисту - у другу.

Обсяг доказів, які будуть досліджуватися, та порядок їх дослідження визначаються ухвалою суду без виходу суду в нарадчу кімнату і в разі необхідності можуть бути змінені.

Суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується. При цьому суд з'ясовує:

- чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин,
- чи немає сумнівів у добровільності їх позиції,
- а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку.

При наявності позитивних відповідей **суд на місці постановляє ухвалу** в якій оголошується висновок суду та мотиви з яких суд дійшов такого висновку (ч.2 ст.372 КПК України).

Допит обвинуваченого здійснюється обов'язково, крім випадку, якщо він відмовився від давання показань, та випадку, передбаченого статтею 381 цього Кодексу. (Стаття 349)

11. Після встановлення порядку та обсягу дослідження доказів судом розглядаються клопотання учасників судового провадження, при цьому заслуховується думка щодо них інших учасників судового провадження, про що постановляється ухвал, яка має відповідати вимогам ч.2 ст. 372 КПК України. Відмова в задоволенні клопотання не перешкоджає його повторному заявленню з інших підстав.

(Стаття 350)

12. Розглянувши клопотання суд, згідно зі встановленим порядком, переходить до з'ясування обставин та перевірки їх доказами.

Допит обвинуваченого починається з **пропозиції головуєчого надати показання щодо кримінального провадження, після чого обвинуваченого першим допитує прокурор, а потім захисник.**

Після цього обвинуваченому можуть бути **поставлені запитання потерпілим, іншими обвинуваченими, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, а також головуєчим і суддями.** Крім того, **головуючий має право** протягом всього допиту обвинуваченого ставити йому запитання для уточнення і доповнення його відповідей.

Якщо обвинувачений висловлюється нечітко або з його слів не можна дійти висновку, чи визнає він обставини чи заперечує проти них, **суд має право зажадати від нього конкретної відповіді - "так" чи "ні".**

У разі здійснення судового розгляду стосовно декількох обвинувачених, якщо цього вимагають інтереси кримінального провадження або безпека обвинуваченого, допит одного з обвинувачених на підставі вмотивованої ухвали суду може здійснюватися з використанням відеоконференції при трансляції з іншого приміщення в порядку, передбаченому статтею 336 цього Кодексу.

У судовому засіданні обвинувачений має право користуватися нотатками.

13. Головуючий, перед допитом потерпілого, встановлює відомості про його особу та з'ясовує стосунки потерпілого з обвинуваченим. Крім того, головуєчий з'ясовує, чи отримав потерпілий пам'ятку про права та обов'язки потерпілого, чи зрозумілі вони йому, і в разі необхідності роз'яснює їх(ст.56, 57 КПК України) , а також попереджає його про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиві показання (ст.384 КК України).

2. Якщо перешкод для допиту потерпілого не встановлено, **головуючий у судовому засіданні приводить його до присяги такого змісту:**

"Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю говорити суду правду і лише правду".

Німий потерпілий складає присягу в письмовій формі, підписуючи текст того самого змісту.

Допит потерпілого проводиться з дотриманням правил, передбачених частинами другою, третьою, п'ятою - чотирнадцятою статті 352 цього Кодексу

3. Суд зобов'язаний контролювати хід допиту потерпілих, щоб уникнути зайвого витрачання часу, захистити потерпілого від образи або не допустити порушення правил допиту.

4. Кожний потерпілий допитується окремо.

5. За клопотанням сторони кримінального провадження або самого потерпілого потерпілий допитується за відсутності певного допитаного потерпілого.

6. Потерпілого першим допитує прокурор, а потім - захисник, якщо обвинувачений взяв захист на себе – обвинувачений (прямий допит). Під час прямого допиту не дозволяється ставити навідні запитання, тобто запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї.

7. Після прямого допиту протилежній стороні кримінального провадження надається можливість перехресного допиту потерпілого. Під час перехресного допиту дозволяється ставити навідні запитання.

8. Під час допиту потерпілого сторонами кримінального провадження **головуючий за протестом сторони має право зняти питання, що не стосуються суті кримінального провадження.**

9. У виняткових випадках для забезпечення безпеки потерпілого, який підлягає допиту, суд за власною ініціативою або за клопотанням сторін кримінального провадження чи самого потерпілого постановляє вмотивовану ухвалу про проведення допиту потерпілого з використанням технічних засобів з іншого приміщення, у тому числі за межами приміщення суду, або в інший спосіб, що унеможливує його ідентифікацію та забезпечує сторонам кримінального провадження можливість ставити запитання і слухати відповіді на них. У разі якщо

існує загроза ідентифікації голосу потерпілого, допит може супроводжуватися створенням акустичних перешкод. Перед постановленням відповідної ухвали суд зобов'язаний з'ясувати наявність заперечень сторін кримінального провадження проти проведення допиту потерпілого в умовах, що унеможливають його ідентифікацію, і в разі їх обґрунтованості відмовити у проведенні допиту потерпілого в порядку, визначеному цією частиною.

10. Якщо потерпілий висловлюється нечітко або з його слів не можна дійти висновку про те, чи визнає він обставини чи заперечує проти них, **суд має право зажадати від нього конкретної відповіді - "так" чи "ні"**.

11. Після допиту потерпілого йому можуть бути поставлені запитання іншим потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, їх представниками та законними представниками, а також головуючим та суддями.

12. Потерпілий, даючи показання, має право користуватися нотатками, якщо його показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими відомостями, які важко зберегти в пам'яті.

13. Потерпілий може бути допитаний повторно в тому самому або наступному судовому засіданні за його клопотанням, за клопотанням сторони кримінального провадження або за ініціативою суду, зокрема, якщо під час судового розгляду з'ясувалося, що потерпілий може надати показання стосовно обставин, щодо яких він не допитувався. Під час дослідження інших доказів потерпілим можуть ставити запитання учасники судового провадження, експерт, а також суд.

14. Суд має право призначити одночасний допит двох чи більше вже допитаних учасників кримінального провадження (свідків, потерпілих, обвинувачених) для з'ясування причин розбіжності в їхніх показаннях, який проводиться з урахуванням правил, встановлених частиною дев'ятою статті 224 цього Кодексу.

(Стаття 353).

14. Головуючий, перед допитом свідка, встановлює відомості про його особу та з'ясовує стосунки свідка з обвинуваченим і потерпілим.

Крім того, **головуючий з'ясовує чи отримав свідок пам'ятку про права та обов'язки свідка, чи зрозумілі вони йому, і в разі необхідності роз'яснює їх** (згідно ст. 66, п.3 ч.1 ст.66, ст.67 КПК України), **а також з'ясовує, чи не відмовляється він з підстав, встановлених цим Кодексом (щодо себе, близьких родичів, членів своєї сім'ї, що можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні ним, близькими родичами чи членами його сім'ї кримінального правопорушення), від давання показань, і попереджає його про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань та завідомо неправдиві показання (ст.ст.384,385 КК України)**

Якщо перешкод для допиту свідка не встановлено, **головуючий у судовому засіданні приводить його до присяги такого змісту:**

"Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю говорити суду правду і лише правду".

Німий свідок складає присягу в письмовій формі, підписуючи текст того самого змісту.

Суд зобов'язаний контролювати хід допиту свідків, щоб уникнути зайвого витрачання часу, захистити свідків від образи або не допустити порушення правил допиту.

Кожний свідок допитується окремо. Свідки, які ще не дали показань, не мають права перебувати в залі судового засідання під час судового розгляду.

За клопотанням сторони кримінального провадження або самого свідка свідок допитується за відсутності певного допитаного свідка.

Свідка обвинувачення першим допитує прокурор, а свідка захисту - захисник, якщо обвинувачений взяв захист на себе - обвинувачений (прямий допит). Під час прямого допиту не дозволяється ставити навідні запитання, тобто запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї.

Після прямого допиту *протилежній стороні кримінального провадження надається можливість перехресного допиту свідка.* Під час перехресного допиту дозволяється ставити навідні запитання.

Під час допиту свідка сторонами кримінального провадження **головуючий за протестом сторони** має право зняти питання, що не стосуються суті кримінального провадження.

У виняткових випадках для забезпечення безпеки свідка, який підлягає допиту, **суд за власною ініціативою або за клопотанням сторін** кримінального провадження чи самого свідка постановляє вмотивовану ухвалу про проведення допиту свідка з використанням технічних засобів з іншого приміщення, у тому числі за межами приміщення суду, або в інший спосіб, що унеможливорює його ідентифікацію та забезпечує сторонам кримінального провадження можливість ставити запитання і слухати відповіді на них. У разі якщо існує загроза ідентифікації голосу свідка, допит може супроводжуватися створенням акустичних перешкод. Перед постановленням відповідної ухвали суд зобов'язаний з'ясувати наявність заперечень сторін кримінального провадження проти проведення допиту свідка в умовах, що унеможливають його ідентифікацію, і в разі їх обґрунтованості відмовити у проведенні допиту свідка в порядку, визначеному цією частиною.

Якщо свідок висловлюється нечітко або з його слів не можна дійти висновку про те, чи визнає він обставини чи заперечує проти них, **суд має право зажадати від цього свідка конкретної відповіді - "так" чи "ні".**

Після допиту свідка *йому можуть бути поставлені запитання потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, їх представниками та законними представниками, а також головуючим та суддями.*

Свідок, даючи показання, має право користуватися нотатками, якщо його показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими відомостями, які важко зберегти в пам'яті.

Свідок може бути допитаний повторно в тому самому або наступному судовому засіданні за його клопотанням, за клопотанням сторони кримінального провадження або за ініціативою суду, зокрема, якщо під час судового розгляду з'ясувалося, що свідок може надати показання стосовно обставин, щодо яких він не допитувався. Під час дослідження інших доказів свідкам можуть ставити запитання учасники судового провадження, експерт, а також суд.

Суд має право призначити одночасний допит двох чи більше вже допитаних учасників кримінального провадження (свідків, потерпілих, обвинувачених) для з'ясування причин розбіжності в їхніх показаннях, який проводиться з урахуванням правил, встановлених частиною дев'ятою статті 224 цього Кодексу.

Допитаний свідок *може бути залишений* у залі судового засідання на вимогу суду. (Стаття 352)

15. Допит малолітнього свідка і, за розсудом суду, неповнолітнього свідка проводиться в присутності законного представника, педагога чи психолога, а за необхідності – лікаря.

Свідку, який не досяг шістнадцятирічного віку, **головуючий роз'яснює обов'язок про необхідність давати правдиві показання, не попереджуючи про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань і за завідомо неправдиві показання, і не приводить до присяги.**

До початку допиту законному представнику, педагогу, психологу або лікарю роз'яснюється їхній обов'язок бути присутніми під час допиту, а також право протестувати проти запитань та ставити запитання. Головуючий має право відвести поставлене питання.

У випадках, коли це необхідно для об'єктивного з'ясування обставин та/або захисту прав малолітнього чи неповнолітнього свідка, за ухвалою суду він може бути допитаний поза залом судового засідання в іншому приміщенні з використанням відеоконференції (дистанційне судове провадження).

Допит малолітнього або неповнолітнього потерпілого проводиться з дотриманням правил, передбачених статтею (Стаття 354).

16. Свідкові, потерпілому, обвинуваченому під час судового розгляду можуть бути пред'явлені для впізнання особа чи річ.

Пред'явлення для впізнання проводиться після того, як особа, яка впізнає, під час допиту вкаже на ознаки, за якими вона може впізнати особу чи річ.

Під час пред'явлення особи чи речі для впізнання особа, яка впізнає, повинна зазначити, чи впізнає вона особу або річ і за якими саме ознаками. (Стаття 355)

17. Суд, за клопотанням сторони кримінального провадження, потерпілого або за власною ініціативою, має право викликати експерта для допиту для роз'яснення висновку.

Перед допитом експерта **головуючий** встановлює його особу та *приводить до присяги такого змісту:*

"Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки експерта, використовуючи всі свої професійні можливості".

Після цього головуєчий попереджає експерта про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивого висновку.

Експерта, який проводив експертизу за зверненням сторони обвинувачення, *першою допитує* сторона обвинувачення, а експерта, який проводив експертизу за зверненням сторони захисту, - сторона захисту. Після цього експерту *можуть бути поставлені запитання* потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, їх представниками та законними представниками, **а також головуєчим та суддями.**

Експерту можуть бути поставлені запитання щодо наявності в експерта спеціальних знань та кваліфікації з досліджуваних питань (освіти, стажу роботи, наукового ступеня тощо), дотичних до предмета його експертизи; використаних методик та теоретичних розробок; достатності відомостей, на підставі яких готувався висновок; наукового обґрунтування та методів, за допомогою яких експерт дійшов висновку; застосовності та правильності застосування принципів та методів до фактів кримінального провадження; інші запитання, що стосуються достовірності висновку.

9

Суд має право призначити одночасний допит двох чи більше експертів для з'ясування причин розбіжності в їхніх висновках, що стосуються одного і того самого предмета чи питання дослідження.

Кожна сторона кримінального провадження для доведення або спростування достовірності висновку експерта має право надати відомості, які стосуються знань, вмінь, кваліфікації, освіти та підготовки експерта.

Експерт під час відповідей має право користуватися своїми письмовими та іншими матеріалами, які використовувалися під час експертного дослідження.(Стаття 356)

18. Суд за клопотанням сторін кримінального провадження або потерпілого за наявності підстав, передбачених статтею 242 цього Кодексу, Під час судового розгляду має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам.

Суд має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам незалежно від наявності клопотання, якщо:

- 1) суду надані кілька висновків експертів, які суперечать один одному, а допит експертів не дав змоги усунути виявлені суперечності;

- 2) під час судового розгляду виникли підстави, передбачені частиною другою статті 509 цього Кодексу (є підстави вважати, що особа вчинила злочин у неосудному або обмежено осудному стані).

До ухвали суду про доручення проведення експертизи у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, *включаються питання, поставлені перед експертом учасниками судового провадження, судом. Суд має право не включати до ухвали питання, поставлені учасниками судового провадження, якщо відповіді на них не стосуються кримінального провадження або не мають значення для судового розгляду, обґрунтувавши таке рішення в ухвалі.*

Після постановлення судом ухвали про доручення проведення експертизи **судовий розгляд продовжується**, крім випадків, якщо таке продовження неможливе до отримання висновку експерта.

19. Судом оглядаються речові докази, *а також подаються для ознайомлення учасникам судового провадження*, а в разі необхідності - також іншим учасникам кримінального провадження.

Особи, яким подані для ознайомлення речові докази, **можуть звернути увагу суду** на ті чи інші обставини, пов'язані з річчю та її оглядом.

Огляд речових доказів, які не можна доставити в судові засідання, за необхідності проводиться за їх місцезнаходженням.

Учасники судового провадження мають право ставити запитання з приводу речових доказів свідкам, експертам, спеціалістам, які їх оглядали. (Стаття 357)

10

20. За ініціативою суду або за клопотанням учасників судового провадження повинні бути оголошені в судовому засіданні та пред'явлені для ознайомлення учасникам судового провадження, а в разі необхідності - також іншим учасникам кримінального провадження протоколи слідчих (розшукових) дій та інші долучені до матеріалів кримінального провадження документи, якщо в них викладені чи посвідчені відомості, що мають значення для встановлення фактів і обставин кримінального провадження, „

Учасники судового провадження мають право ставити запитання щодо документів свідкам, експертам, спеціалістам.

Якщо документ, який долучений до матеріалів кримінального провадження або наданий суду особою, яка бере участь у кримінальному провадженні, для ознайомлення викликає сумнів у його достовірності, **учасники судового провадження мають право** просити суд виключити його з числа доказів і вирішувати справу на підставі інших доказів або призначити відповідну експертизу цього документа. (Стаття 358)

21. Відтворення звукозапису і демонстрація відеозапису проводяться в залі судового засідання або в іншому спеціально обладнаному для цього приміщенні з відображенням у журналі судового засідання основних технічних характеристик обладнання та носіїв інформації і зазначенням часу відтворення (демонстрації).

Суд, після цього, заслуховує доводи учасників судового провадження з приводу відтворених звуко- і відеозаписів.

У разі необхідності відтворення звукозапису і демонстрація відеозапису можуть бути повторені повністю або в певній частині.

З метою з'ясування відомостей, що містяться у звуко- і відеозаписах, судом може бути залучено спеціаліста.

Заяву про підробку звуко- і відеозаписів суд розглядає в порядку, передбаченому для розгляду заяв про підробку документів, (тобто здійснити перевірку, у тому числі шляхом надання прокурору доручення у порядку встановленому ч.3,4 ст.333 КПК України).(Стаття 359)

22. Суд, під час дослідження доказів, має право скористатися усними консультаціями або письмовими роз'ясненнями спеціаліста, наданими на підставі його спеціальних знань.

Спеціалісту можуть бути поставлені питання щодо суті наданих усних консультацій чи письмових роз'яснень. Першою ставить запитання особа, за клопотанням якої залучено спеціаліста, а потім інші особи, які беруть участь у кримінальному провадженні. **Головуючий у судовому засіданні має право ставити спеціалістові запитання в будь-який час дослідження доказів. (Стаття 360)**

23. Суд, у виняткових випадках, визнавши за необхідне оглянути певне місце, проводить огляд за участю учасників судового провадження, а якщо цього вимагають обставини, - за участю свідків, спеціалістів і експертів.

Огляд на місці не може проводитися під час здійснення провадження судом присяжних.

Огляд на місці здійснюється згідно з правилами, передбаченими цим Кодексом для огляду під час досудового розслідування.

На місці огляду учасникам кримінального провадження, які беруть у ньому участь, можуть бути поставлені запитання, пов'язані з проведенням огляду.

Учасники судового провадження при огляді мають право звертати увагу суду на те, що, на їхню думку, може мати доказове значення.

Проведення огляду і його результати відображаються у протоколі огляду місця та можуть фіксуватися технічними засобами. (Стаття 361)

24. Суд, якщо під час судового розгляду будуть встановлені підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру, постановляє ухвалу про зміну порядку розгляду і продовжує судовий розгляд згідно з правилами, передбаченими главою 39 цього Кодексу (участь захисника обов'язкова, участь особи стосовно якої буде здійснюватись застосування примусових заходів медичного характеру не є обов'язковою, судовий розгляд завершується постановленням ухвали про застосування примусових заходів медичного характеру або про відмову).(Стаття 362)

25. Головуючий, після з'ясування обставин, встановлених під час кримінального провадження, та перевірки їх доказами у судовому засіданні, з'ясовує в учасників судового провадження, чи бажають вони доповнити судовий розгляд і чим саме.

У разі заявлення клопотань про доповнення судового розгляду суд розглядає їх, у зв'язку з чим має право ставити запитання сторонам чи іншим учасникам кримінального провадження.

Суд, за відсутності клопотань або після вирішення клопотань, якщо вони були подані, постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатов. (Стаття 363)

Судові дебати

26. Оголосивши ухвалу, головуючий надає слово для виступів у судових дебатах: прокурору, потерпілому, його представнику та законному представнику, цивільному позивачу, його представнику та законному представнику, цивільному відповідачу, його представнику, обвинуваченому, його законному представнику, захиснику.

Якщо в судовому розгляді брали участь декілька прокурорів, у судових дебатах на їхній розсуд має право виступити один прокурор або кожен із них обґрунтовує у промові свою позицію у певній частині обвинувачення.

Якщо в судовому розгляді брали участь декілька захисників обвинуваченого, порядок виступів у судових дебатах визначається ними за взаємною згодою. У разі відсутності згоди порядок їх виступів встановлює суд.

Якщо в судовому розгляді брали участь декілька обвинувачених, захисників, представників, порядок їх виступів у судових дебатах встановлює суд.

Учасники судового провадження мають право в судових дебатах посилалися лише на ті докази, які були досліджені в судовому засіданні. Якщо під час судових дебатів виникне потреба подати нові докази, суд відновлює з'ясування обставин, встановлених під час кримінального провадження, та перевірки їх доказами, після закінчення якого знову відкриває судові дебати з приводу додатково досліджених обставин.

Суд не має права обмежувати тривалість судових дебатів певним часом. Головуючий має право зупинити виступ учасника дебатів, якщо він після зауваження повторно вийшов за межі кримінального провадження, що здійснюється, чи повторно допустив висловлювання образливого або непристойного характеру, і надати слово іншому учаснику дебатів.

Після закінчення промов учасники судових дебатів мають право обмінятися репліками. Право останньої репліки належить обвинуваченому або його захиснику. (Стаття 364)

27. Суд, після оголошення судових дебатів закінченими надає обвинуваченому останнє слово.

Суд не має права обмежувати тривалість останнього слова обвинуваченого певним часом.

Ставити запитання обвинуваченому під час його останнього слова не дозволяється.

Якщо обвинувачений в останньому слові повідомить про нові обставини, які мають істотне значення для кримінального провадження, суд за своєю ініціативою або за клопотанням учасників судового провадження відновлює з'ясування обставин, встановлених під час кримінального провадження, та перевірку їх доказами, після завершення яких відкриває судові дебати з приводу додатково досліджених обставин і надає останнє слово обвинуваченому. (Стаття 365)

28. Суд, після останнього слова обвинуваченого, негайно виходить до нарадчої кімнати для ухвалення вироку, про що головуючий оголошує присутнім у залі судового засідання.(Стаття 366).

Ухвалення судового рішення

29. Судове рішення ухвалюється простою більшістю голосів суддів, що входять до складу суду.

Кожен суддя з колегії суддів має право викласти письмово окрему думку, яка не оголошується в судовому засіданні, а приєднується до матеріалів провадження і є відкритою для ознайомлення (стаття 375).

13

Проголошення судового рішення

1. Судове рішення проголошується прилюдно негайно після виходу суду з нарадчої кімнати. Головуючий у судовому засіданні роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження.

2. Якщо складання судового рішення у формі ухвали вимагає значного часу, суд має право обмежитися складанням і оголошенням його резолютивної частини, яку підписують всі судді. Повний текст ухвали повинен бути складений не пізніше п'яти діб з дня оголошення резолютивної частини і оголошений учасникам судового провадження. Про час оголошення повного тексту ухвали має бути зазначено у раніше складеній її резолютивній частині.

3. Головуючий, після проголошення вироку, роз'яснює обвинуваченому, захиснику, його законному представнику, потерпілому, його представнику право подати клопотання про помилування, право ознайомитися із журналом судового засідання і подати на нього письмові зауваження. Обвинуваченому, до якого застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, роз'яснюється право заявляти клопотання про доставку в судові засідання суду апеляційної інстанції.

4. Якщо обвинувачений не володіє державною мовою, то після проголошення

вироку перекладач роз'яснює йому зміст резолютивної частини судового рішення. Копія вироку рідною мовою обвинуваченого або іншою мовою, якою він володіє, у перекладі, що засвідчений перекладачем, вручається обвинуваченому.

5. Ухвали, постановлені в судовому засіданні, оголошуються негайно після їх постановлення.

6. Учасники судового провадження мають право отримати в суді копію вироку чи ухвали суду. Копія вироку негайно після його проголошення вручається обвинуваченому та прокурору.

7. Копія судового рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надсилається учаснику судового провадження, який не був присутнім в судовому засіданні (стаття 376).